

Żyrardów - koloruje historię swojej małej Ojczyzny

ACTIEN-GESELLSCHAFT DER ZYRARDOWER MANUFACTUREN
VON HELLE & DITTRICH

POMYSŁ I SCENARIUSZ:

Beata Sodoś
Dagmara Fiszer

PODZIĘKOWANIA ZA UDOSTĘPNIENIE FOTOGRAFII:

Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie,
Żyrardów na starej fotografii,
Życie Żyrardowa,
Klaus Bertram,
Dagmara Fiszer,
Ewa Gabrylewicz,
Jerzy Nowak,
Zdzisław Pasek,
Renata Pleban,
Danuta Przygoda,
Beata Sodoś,
Roman Szymczak

Projekt i rysunki kolorowanek:
www.skladwzorow.pl

Egzemplarz bezpłatny

Wszelkie prawa zastrzeżone © Żyrardów 2016
by Lokalna Organizacja Turystyczna
Mazowsza Zachodniego

WYDAWCA:

Lokalna Organizacja Turystyczna Mazowsza Zachodniego
96-300 Żyrardów, ul. Limanowskiego 45
e-mail: biuro@lotmz.org
www.turystycznemazowsze.pl

*Projekt został dofinansowany ze środków Programu
„Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – Mazowsze Lokalnie”*

ISBN 978-83-946007-2-3

Józef Nikodem Procter
pierwszy Burmistrz Żyrardowa, 1916

Filip de Girard

Żyrardów - koloruje historię
swojej małej Ojczyzny

Karol August Dittrich

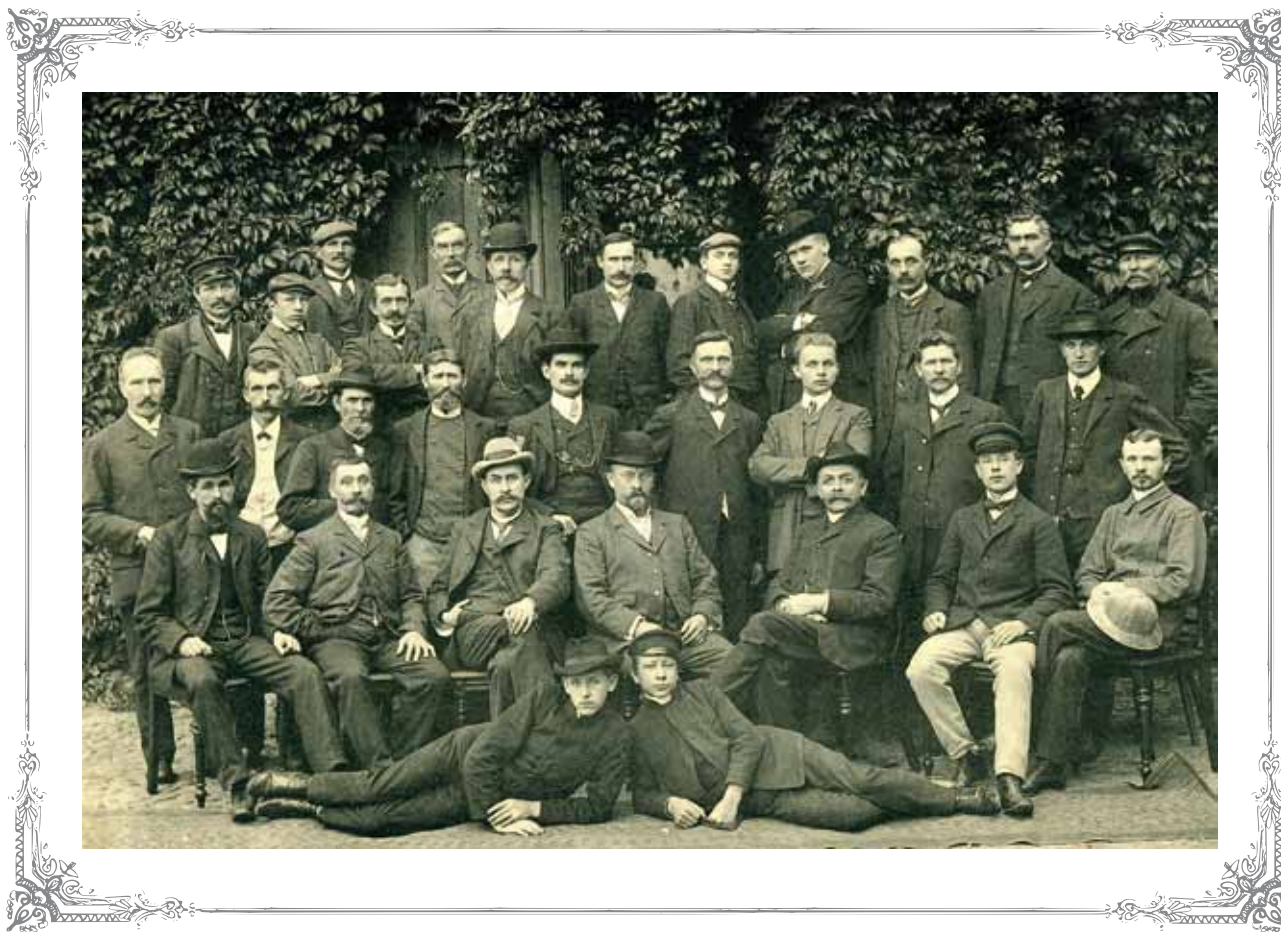

Karol Dittrich jr.

Karol Teodor Hielle

Karol August Dittrich i Karol Teodor Hielle po przejęciu żyrardowskiej fabryki lnu w 1857 r. przekształcili ją w najnowocześniejszy zakład lniarski w ówczesnej Europie oraz rozpoczęli budowę osady fabrycznej – domów dla robotników. Karol Dittrich jr., syn Karola Augusta Dittricha, przejął fabrykę w 1885 r. (za jego zarządów fabryka stała się monopolistą na europejskim rynku lnianym) oraz rozbudował osadę fabryczną o szpital, kościół, ludowiec i resursę.

Pracownicy Bielnika Zakładów Lniarskich w Żyrardowie (ok. 1900 r.)

Bielenie płótna na łące na ostatnim oddziale produkcji wyrobów lnianych, tzw. Wykończalni (1905 r.)

Orkiestra Zakładów Żyrardowskich pod batutą Alojzego Groha w Resursie Fabrycznej (1906 r.)

Nieistniejąca już muszla koncertowa w dawnym Parku na Rudzie (1920 r.)

Dawne Gimnazjum Realne, następnie liceum – obecnie budynek Sądu Rejonowego w Żyrardowie (1937 r.)

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 7 w Żyrardowie (lata 50. XX wieku)

Członkowie Klubu Kręglarzy "Kamm" (1905 r.)

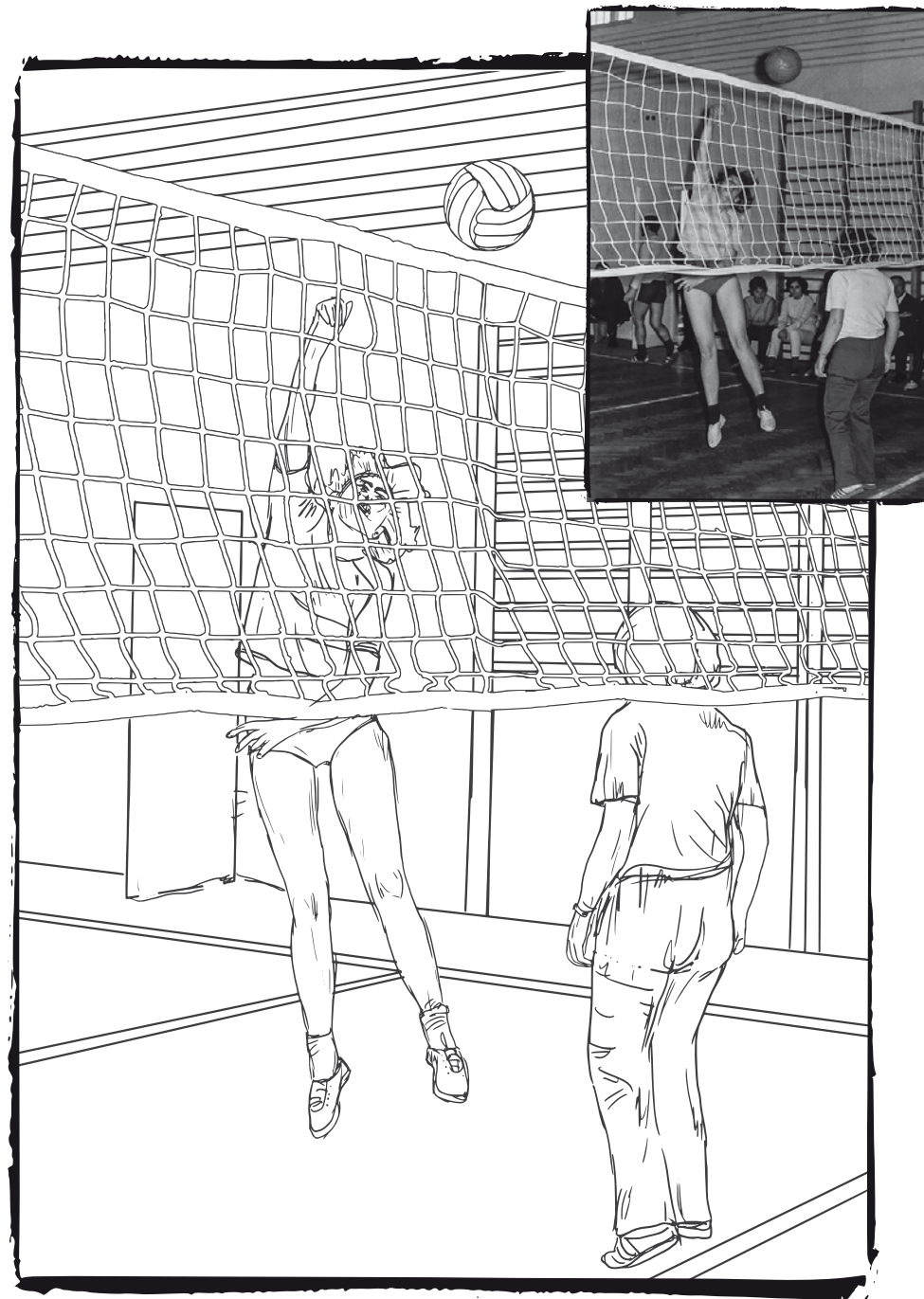
Resursa Fabryczna od strony ul. Wiskickiej - obecnie ul. 1 Maja (1875 r.)

Członkowie Klubu Kolarskiego w Żyrardowie (1912 r.)

*Zawody na torze kolarskim w Żyrardowie
(lata 70-80. XX wieku)*

*Ogólnopolskie nauczycielskie rozgrywki piłki siatkowej
(lata 70. XX wieku)*

*Hala gimnastyczna, w głębi Stara Szkoła – obecnie Państwowa Szkoła Muzyczna
I i II stopnia w Żyrardowie (lata 20. XX wieku)*

Nowa Szkoła Fabryczna – obecnie Zespół Szkół Publicznych nr 2 w Żyrardowie (1904 r.)

Łaźnia dla dziewczynek w Ochronie Fabrycznej (lata 30. XX wieku)

Ochronka Fabryczna wybudowana w 1875 r. – obecnie Miejskie Przedszkole Nr 9 w Żyrardowie (1937 r.)

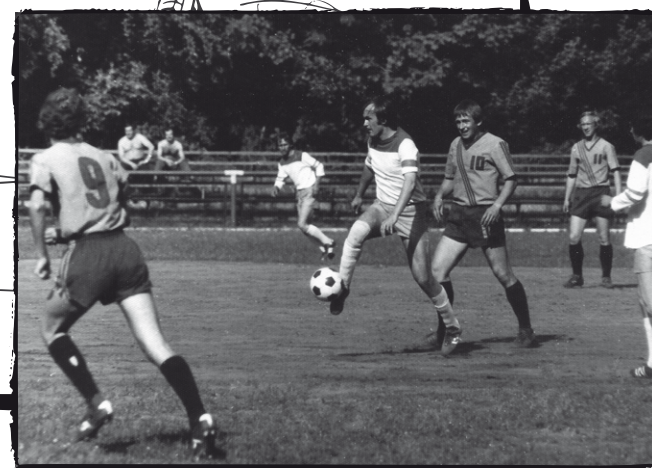
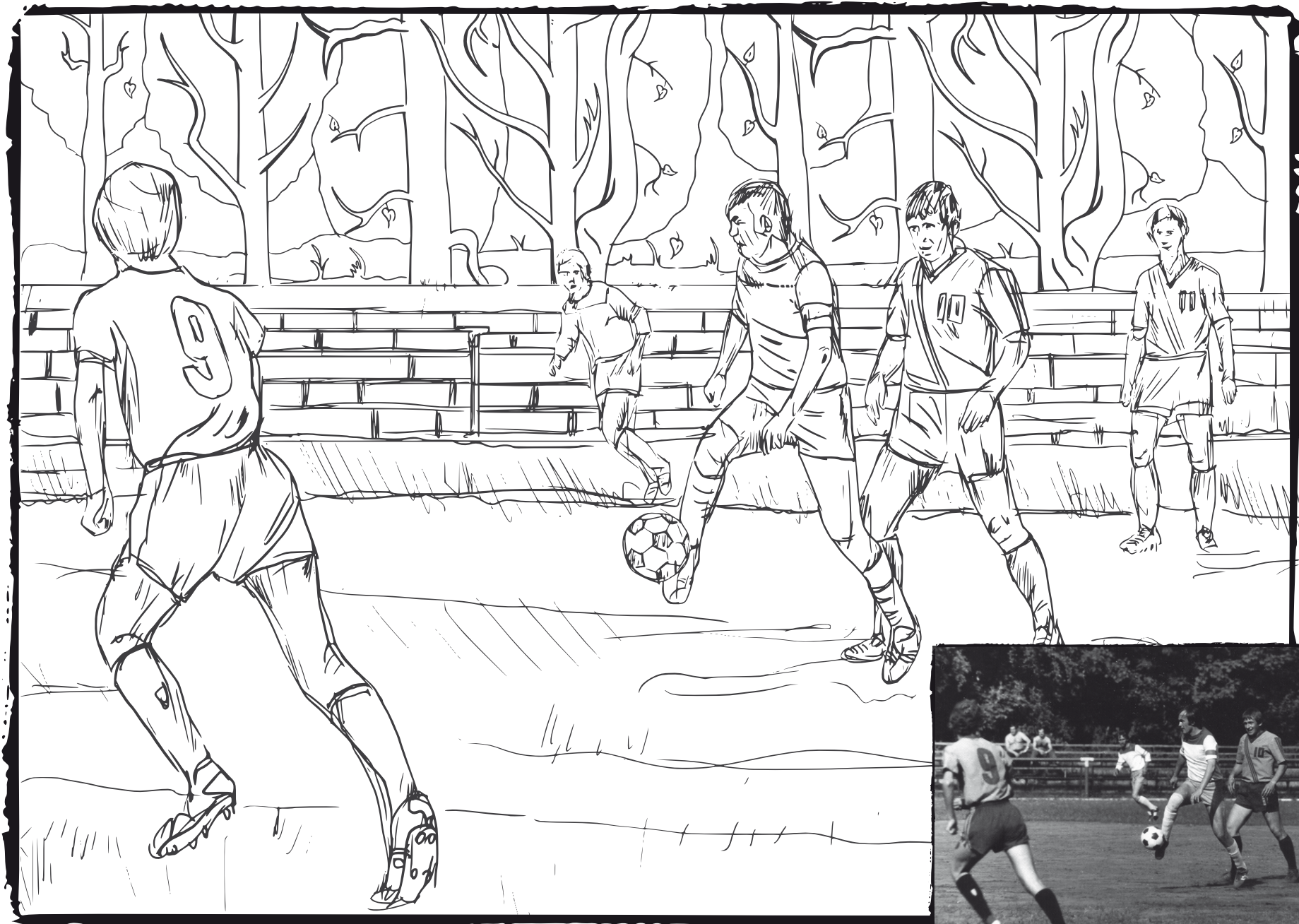
Sala chorych w żyrardowskim Szpitalu Fabrycznym (1915 r.)

*Dziedziniec Szpitala Fabrycznego wybudowanego w latach 90. XIX wieku
przy ul. Długiej – obecnie ul. Limanowskiego (1905 r.)*

Wejście na teren stadionu „Koła Sportowego Włókniarz” - obecnie „K.S. Żyrardowianka” (lata 50. XX wieku)

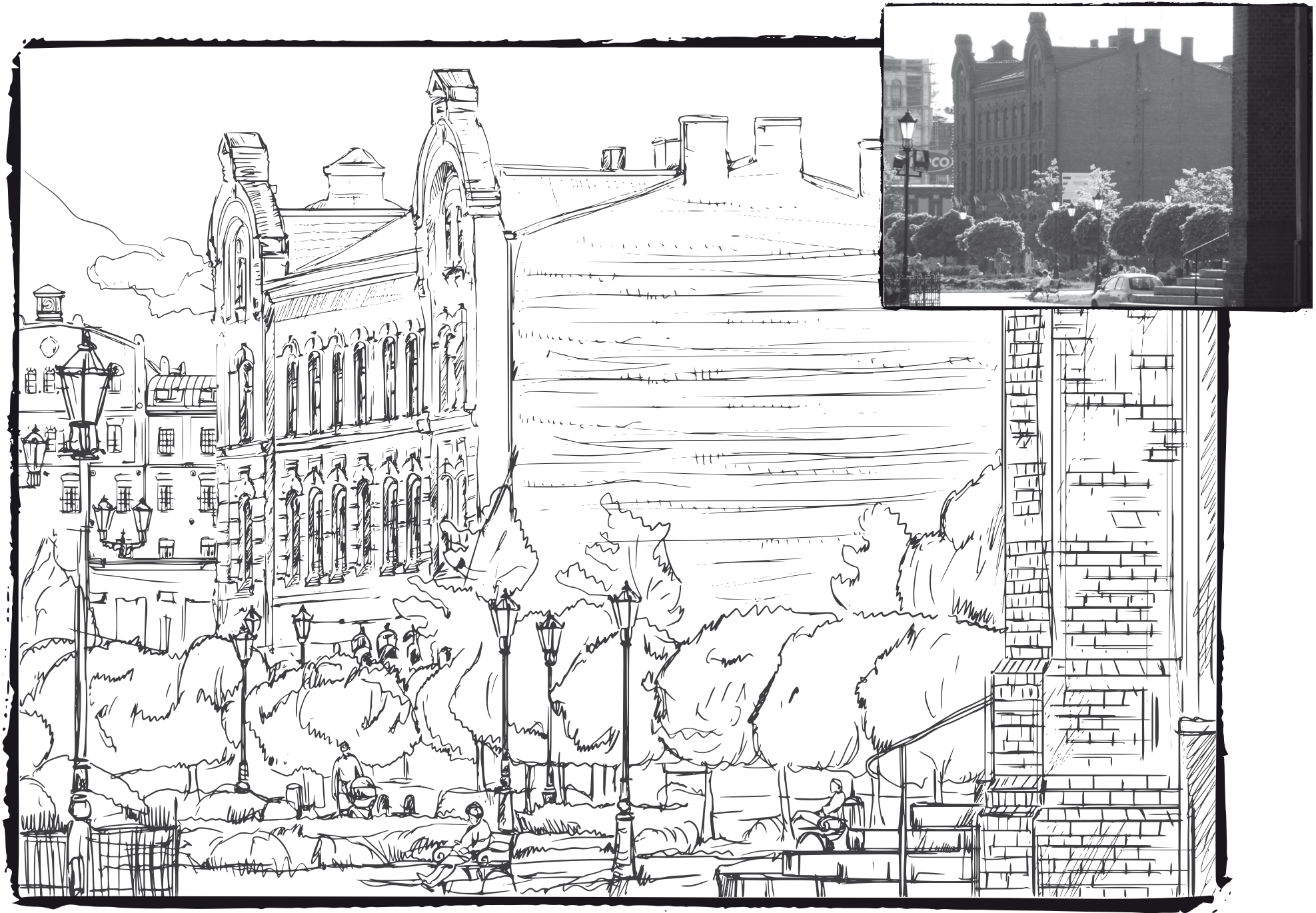

*Stadion MKS Żyrardowianka przy ul. Piastowskiej w Żyrardowie
(lata 80-90. XX wieku)*

Magistrat, siedziba władz miasta – obecnie siedziba Urzędu Miasta w Żyrardowie (początek XX wieku)

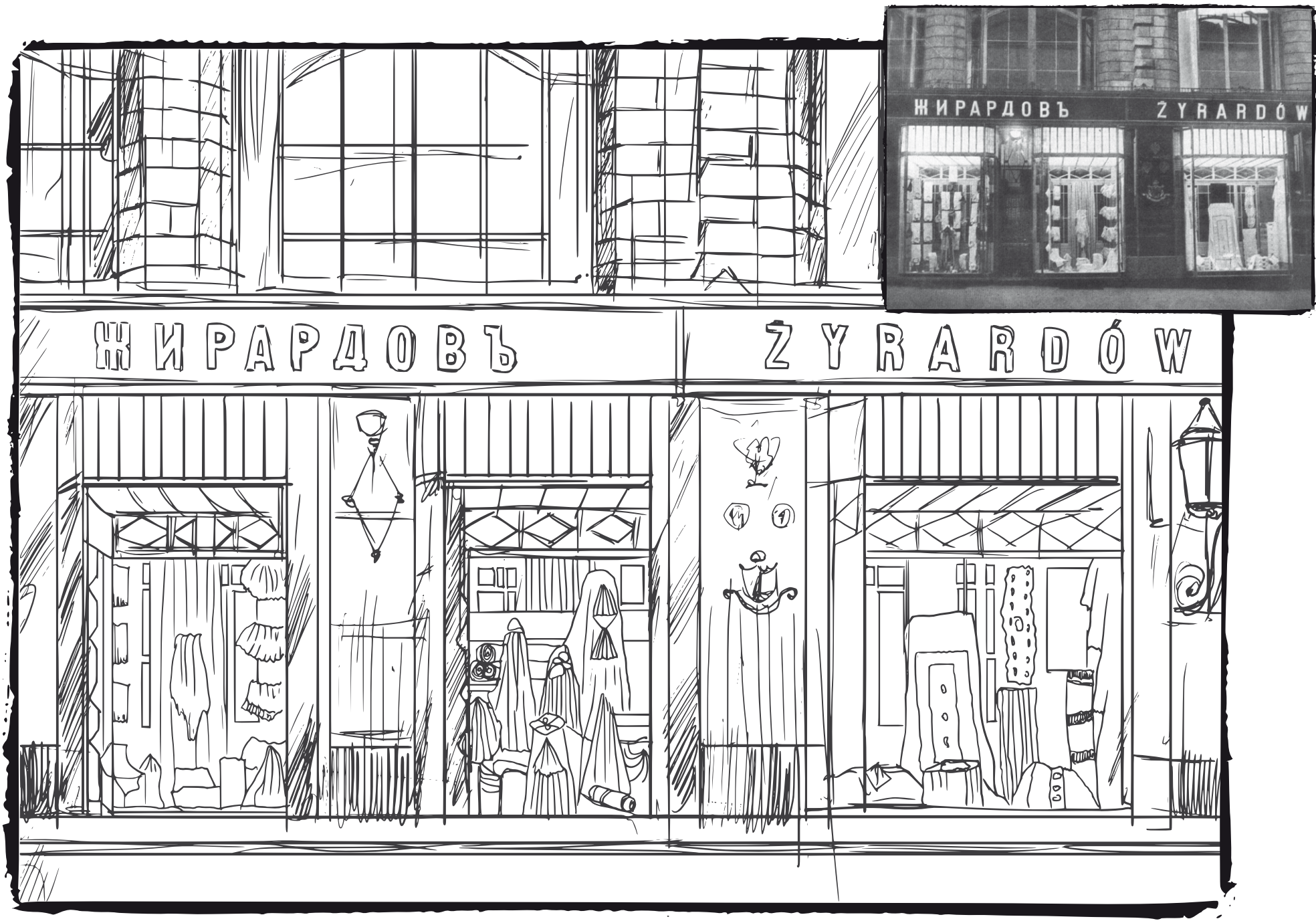

Widok na Plac Jana Pawła II i Magistrat (2016 r.)

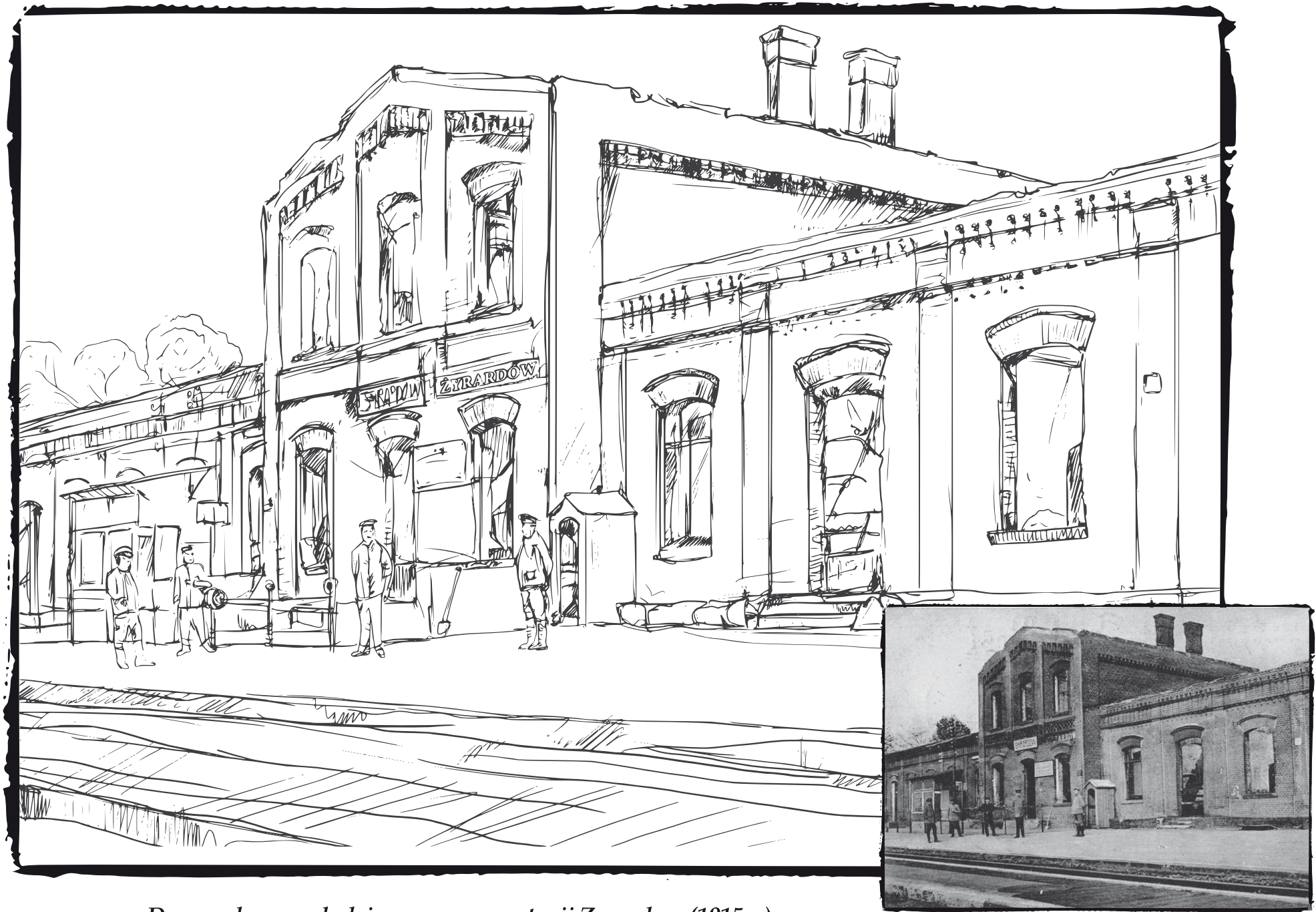
Stoisko żyrardowskiej fabryki lnu podczas ogólnopolskiej wystawy przemysłowo-handlowej w Moskwie (1882 r.)

Witryna sklepu fabrycznego Zakładów Żyrardowskich w Łodzi (przełom XIX/XX wieku)

Dawny żyrardowski dworzec kolejowy – nazwa stacji Ruda napisana jest cyrylicą (1898 r.)

Dawny dworzec kolejowy z nazwą stacji Zyrardow (1915 r.)

Dziedziniec ówczesnej wozowni straży ogniowej przy ul. Bielnikowej – obecnie ul. Sławińskiego (1905 r.)

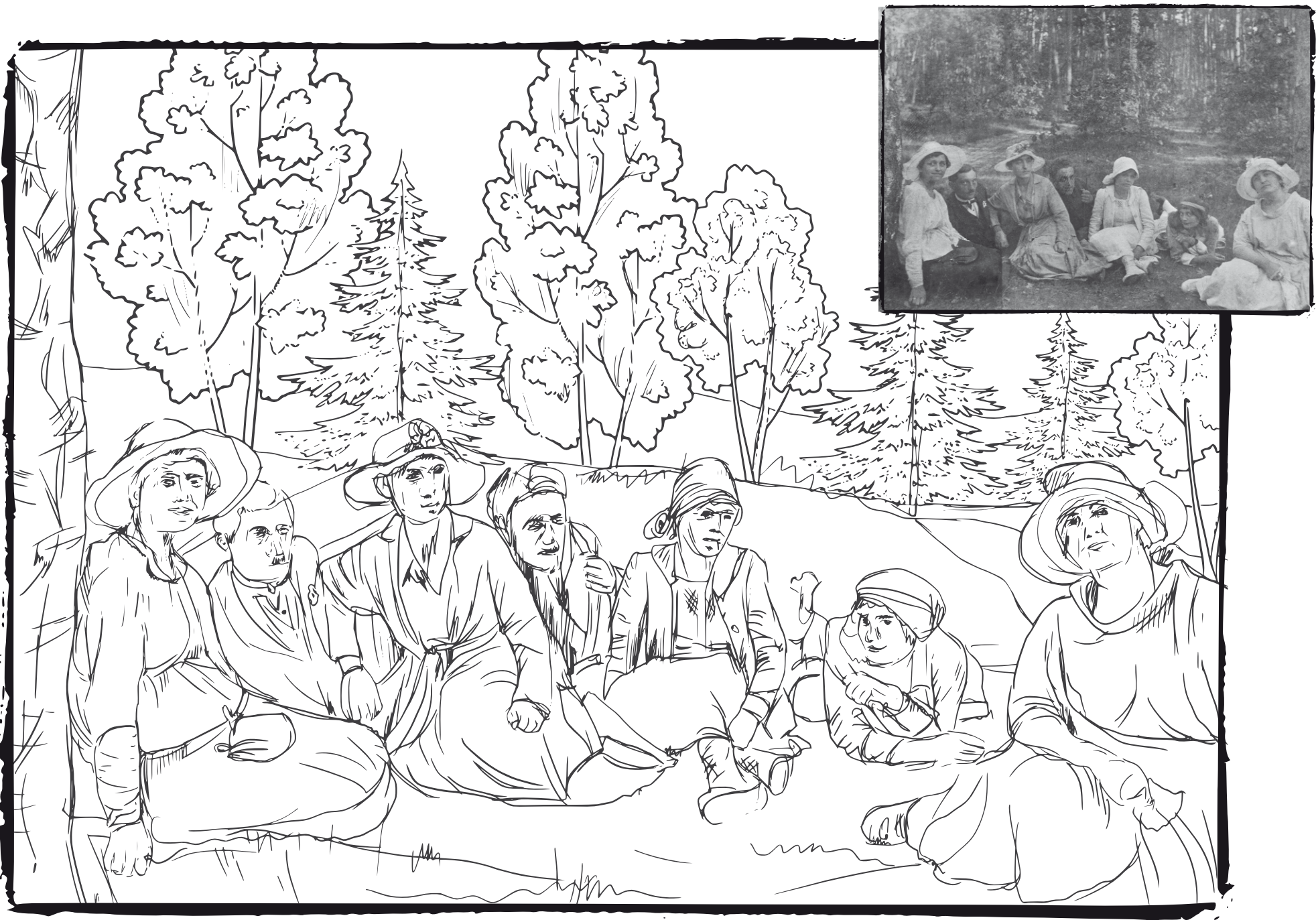

Straż pożarna w Żyrardowie (lata 70-80. XX wieku)

Rodzina Hauków w lasu międzyborowskim (lata 20. XX wieku)

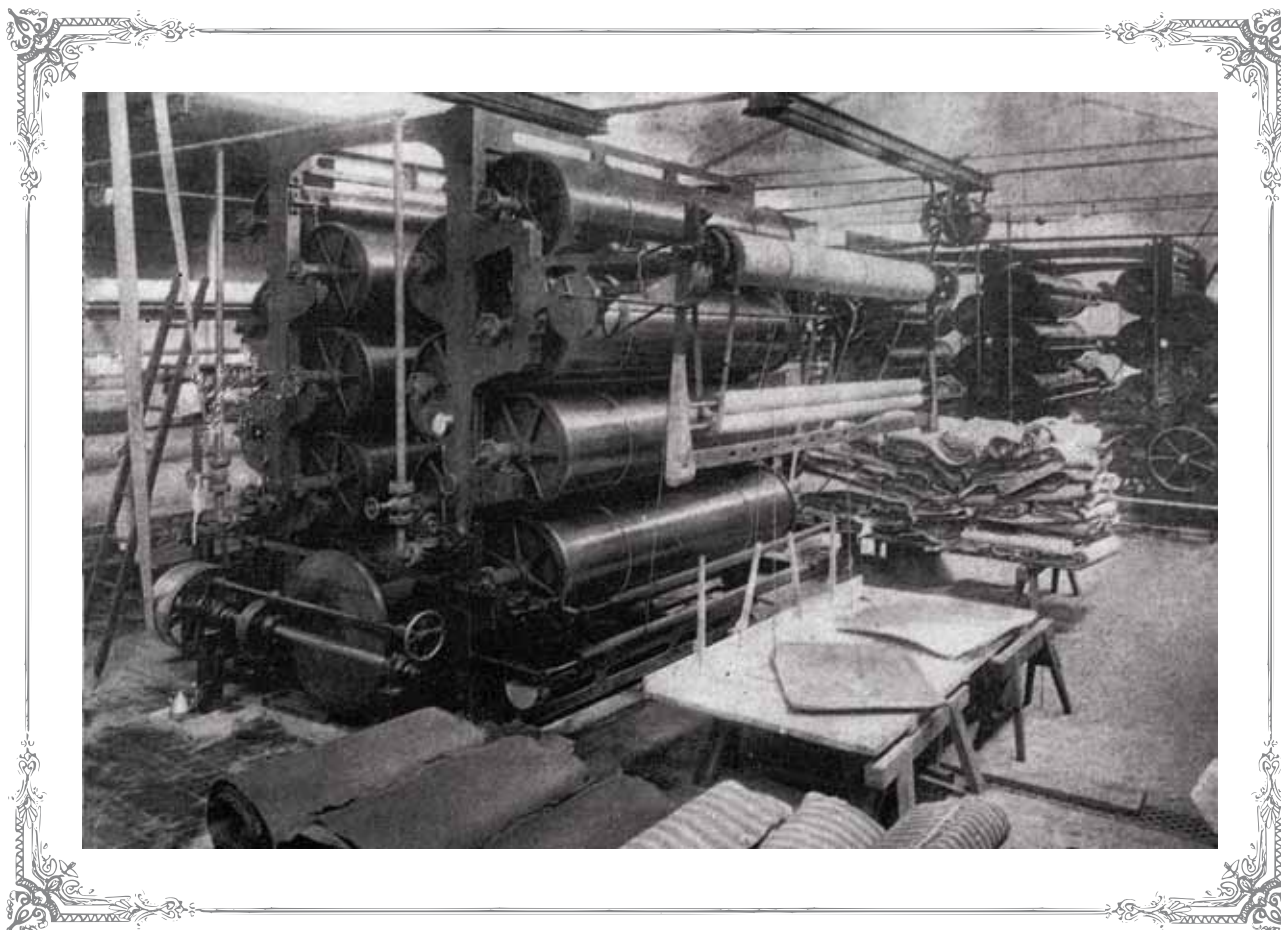
Rodzina Hauków podczas majówki w lasu międzyborowskim (lata 20. XX wieku)

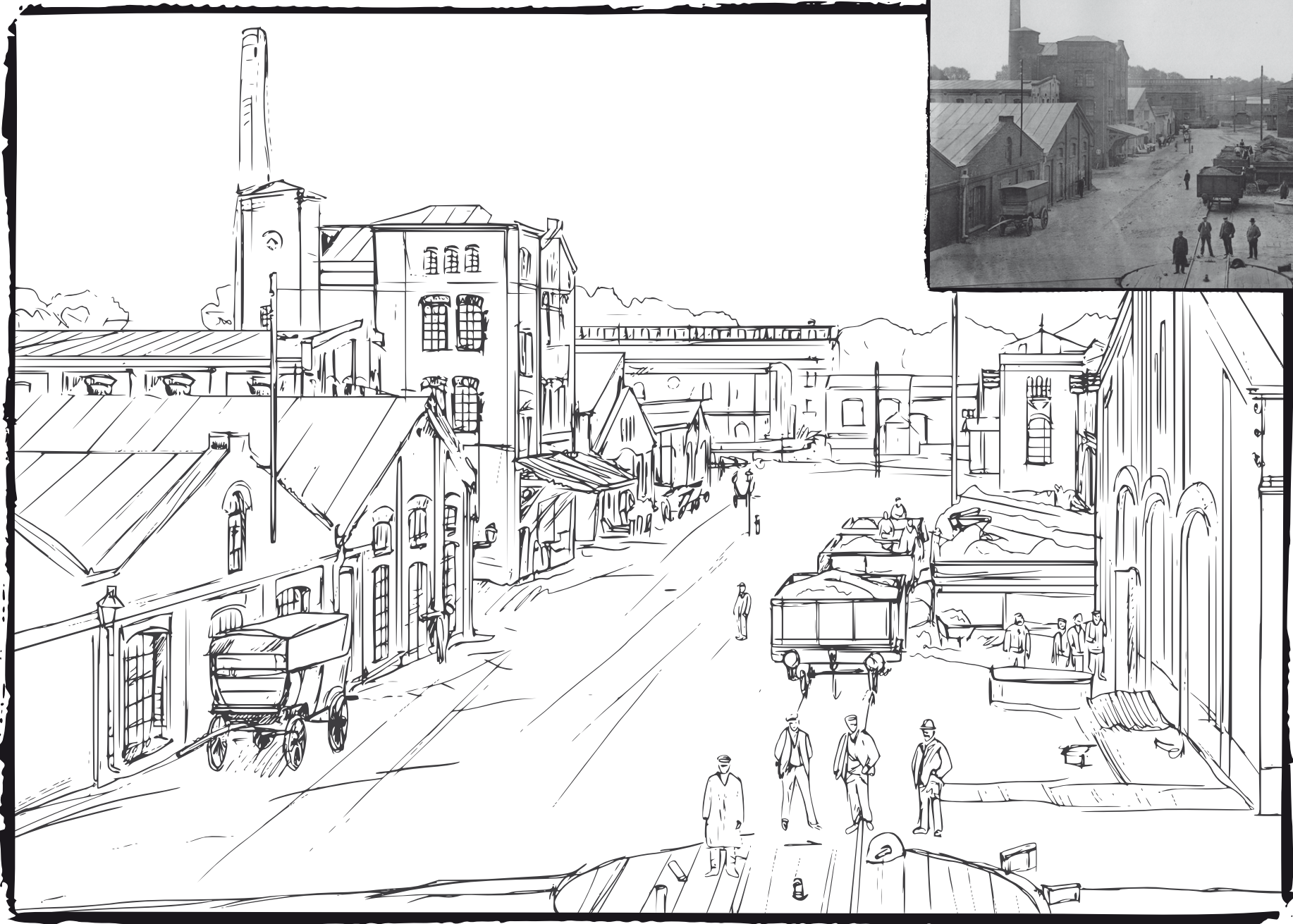
Park krajobrazowy otaczający willę Karola Dittricha – obecnie park miejski K. A. Dittricha (ok. 1905 r.)

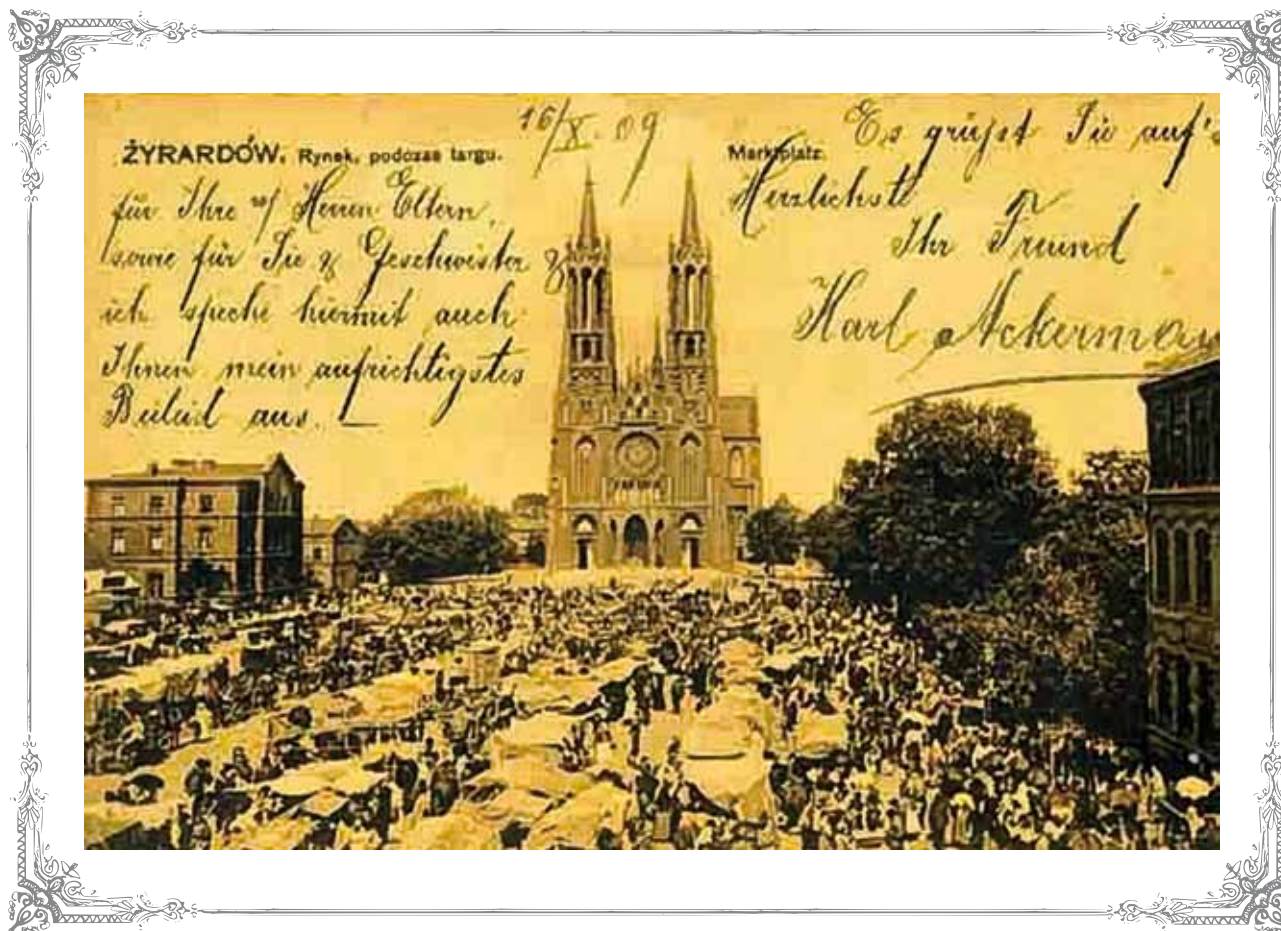
Willa reprezentacyjna Karola Dittricha jr. wybudowana w stylu neorenesansowym w latach 90. XIX wieku – obecnie siedziba Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie (ok. 1900 r.)

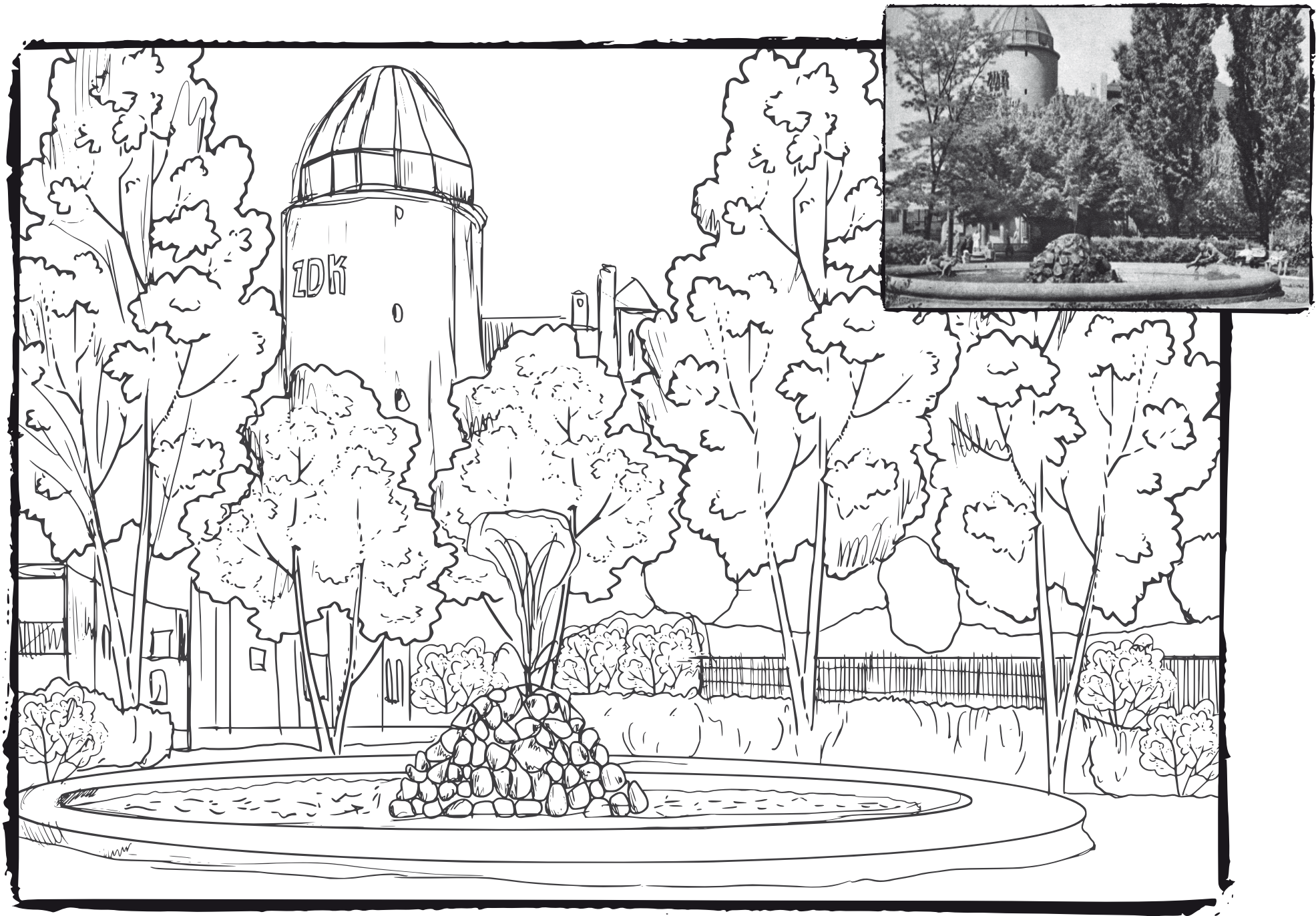
Suszarnia tkanin w Zakładach Żyrardowskich (ok. 1900 r.)

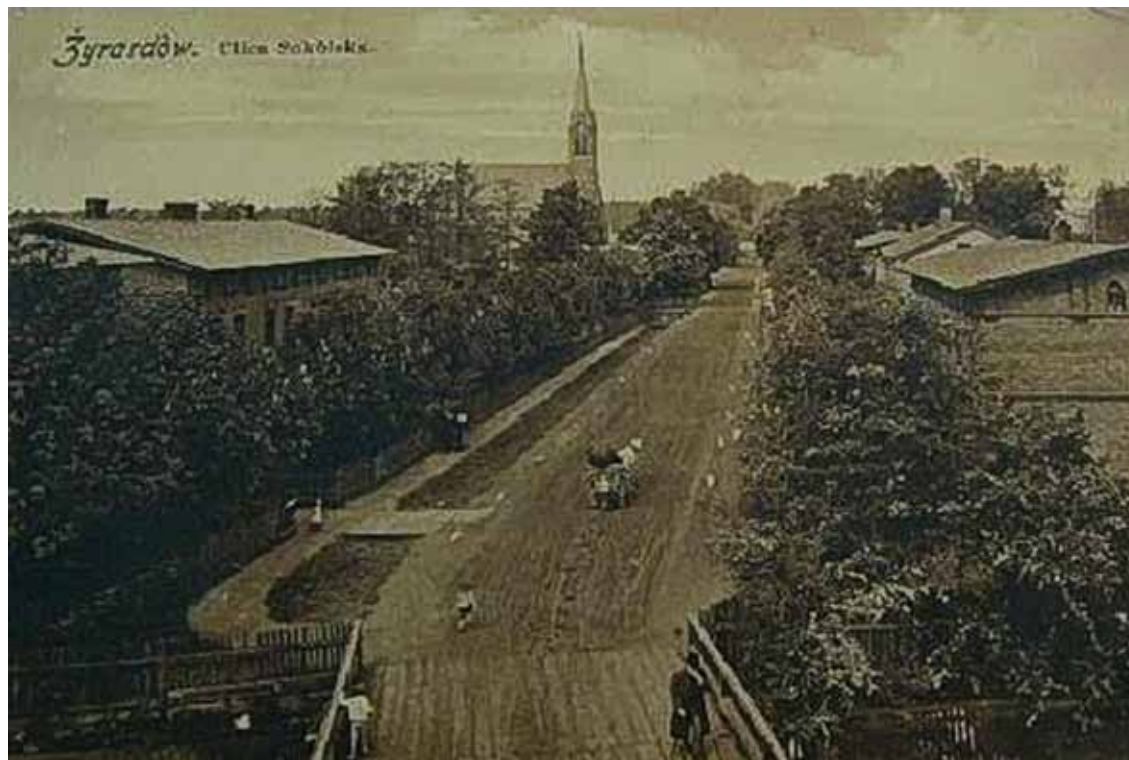
Podwórze fabryczne na Bielniku (1905 r.)

Ówczesny plac targowy położony w sercu osady fabrycznej – obecnie Plac Jana Pawła II (1909 r.)

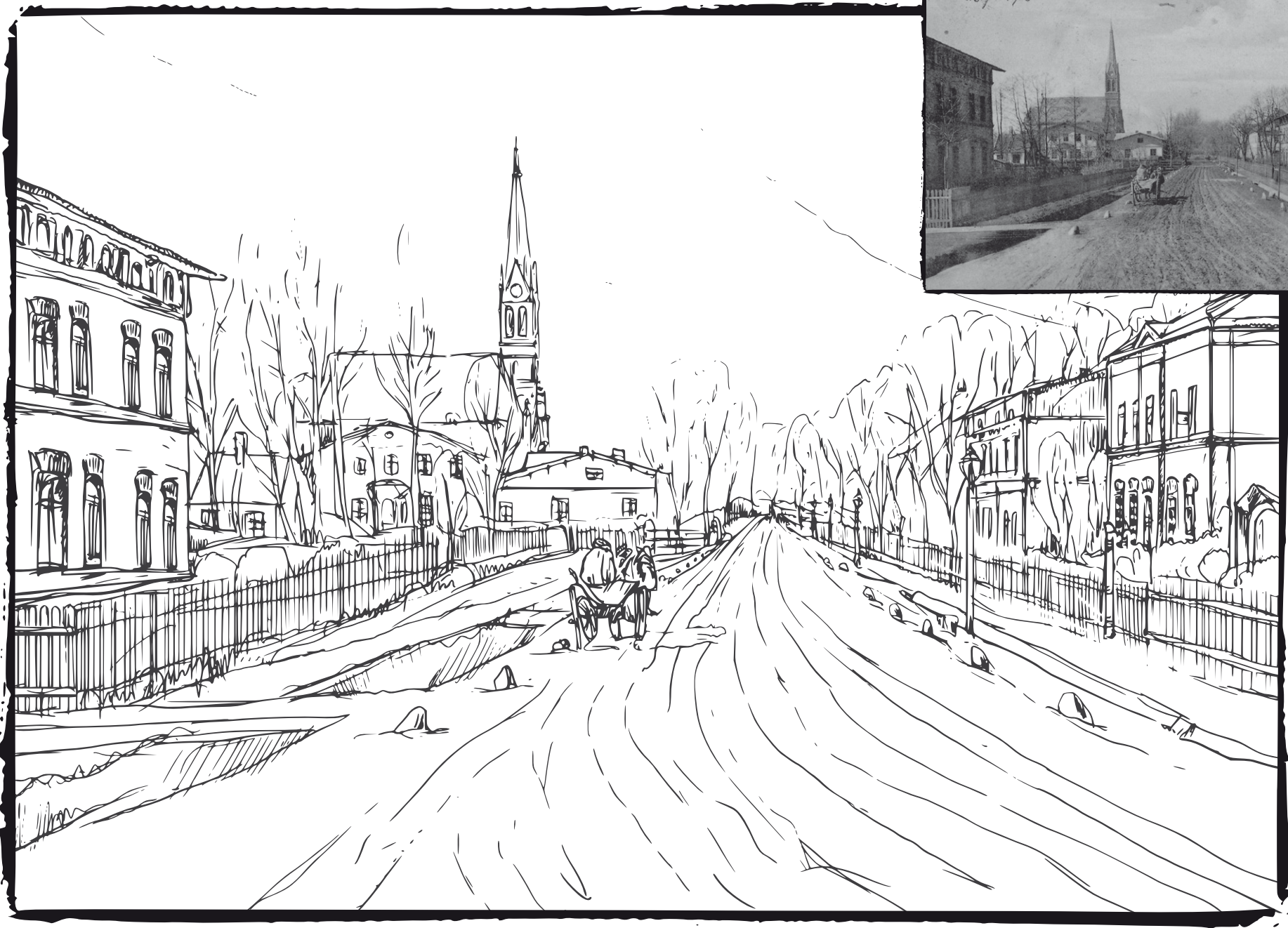

Dawna fontanna na Placu Wolności - obecnie Plac Jana Pawła II (1965 r.)

*Widok na ul. Sokólską – obecnie ul. Żeromskiego.
Nieistniejący już mostek znajdował się w miejscu dzisiejszego skrzyżowania ul. Żeromskiego i Limanowskiego,
koryto rzeki przebiegało wzdłuż dzisiejszej ul. Limanowskiego (1910 r.)*

Widok na ul. Sokólską – obecnie ul. Żeromskiego (1910 r.)

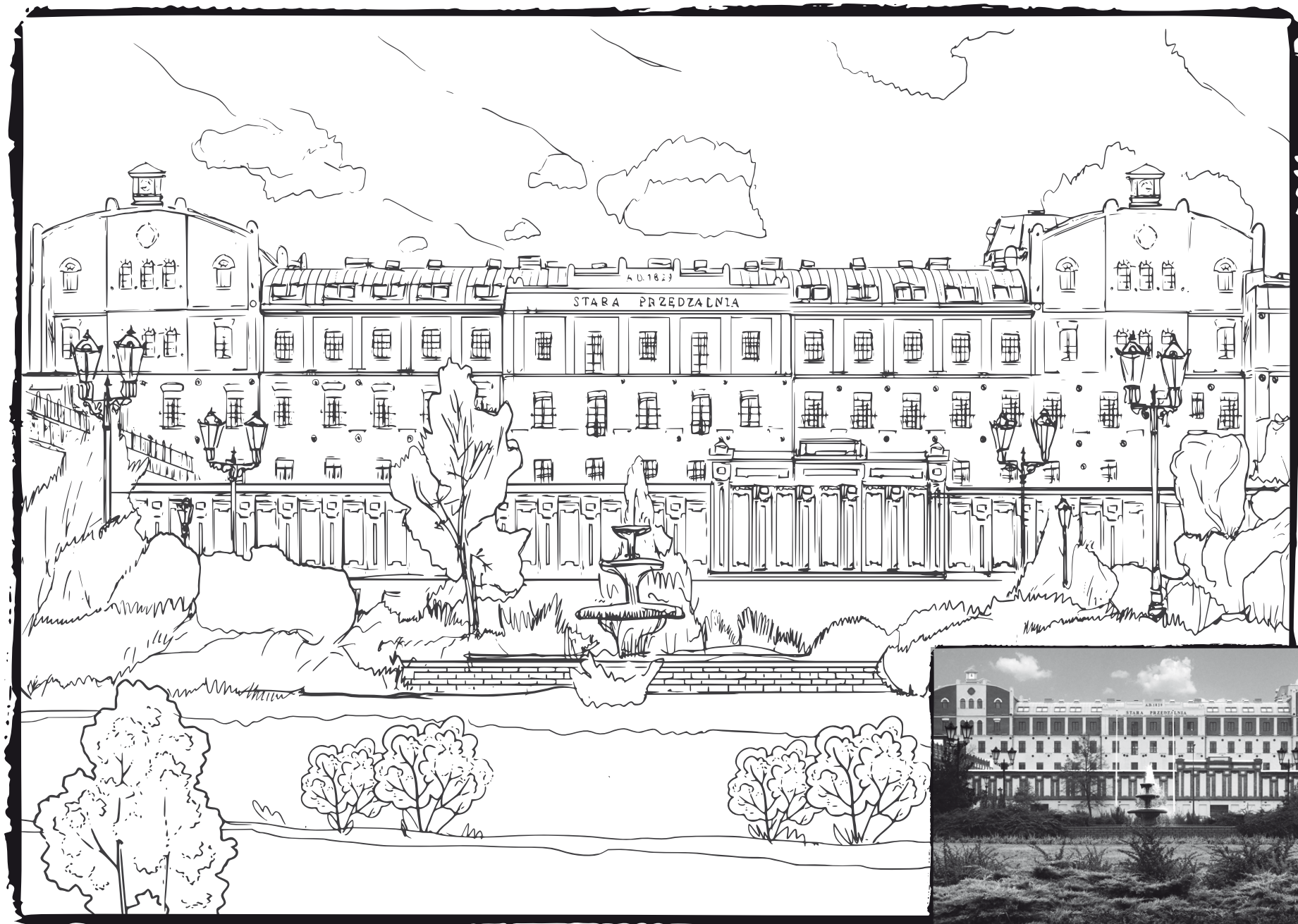
Widok zewnętrzny oddziału Tkalni Zakładów Lniarskich w Żyrardowie (1905 r.)

Widok na ul. Wiskicką – obecnie ul. 1 Maja. Przed i podczas wojny w kamienicy na parterze mieścił się sklep spożywczy Powszechnej Robotniczej Spółdzielni Spożywców, w latach późniejszych poczta (1912 r.)

Ówczesne targowisko przed Magistratem z widokiem na Tkalnię i Przędzalnię (1914 r.)

Widok na Tkalnię i Starą Przędzalnię z Placu Jana Pawła II (2016 r.)

Widok dużej sali Kantoru Głównego Zakładów Żyrardowskich (1910 r.)

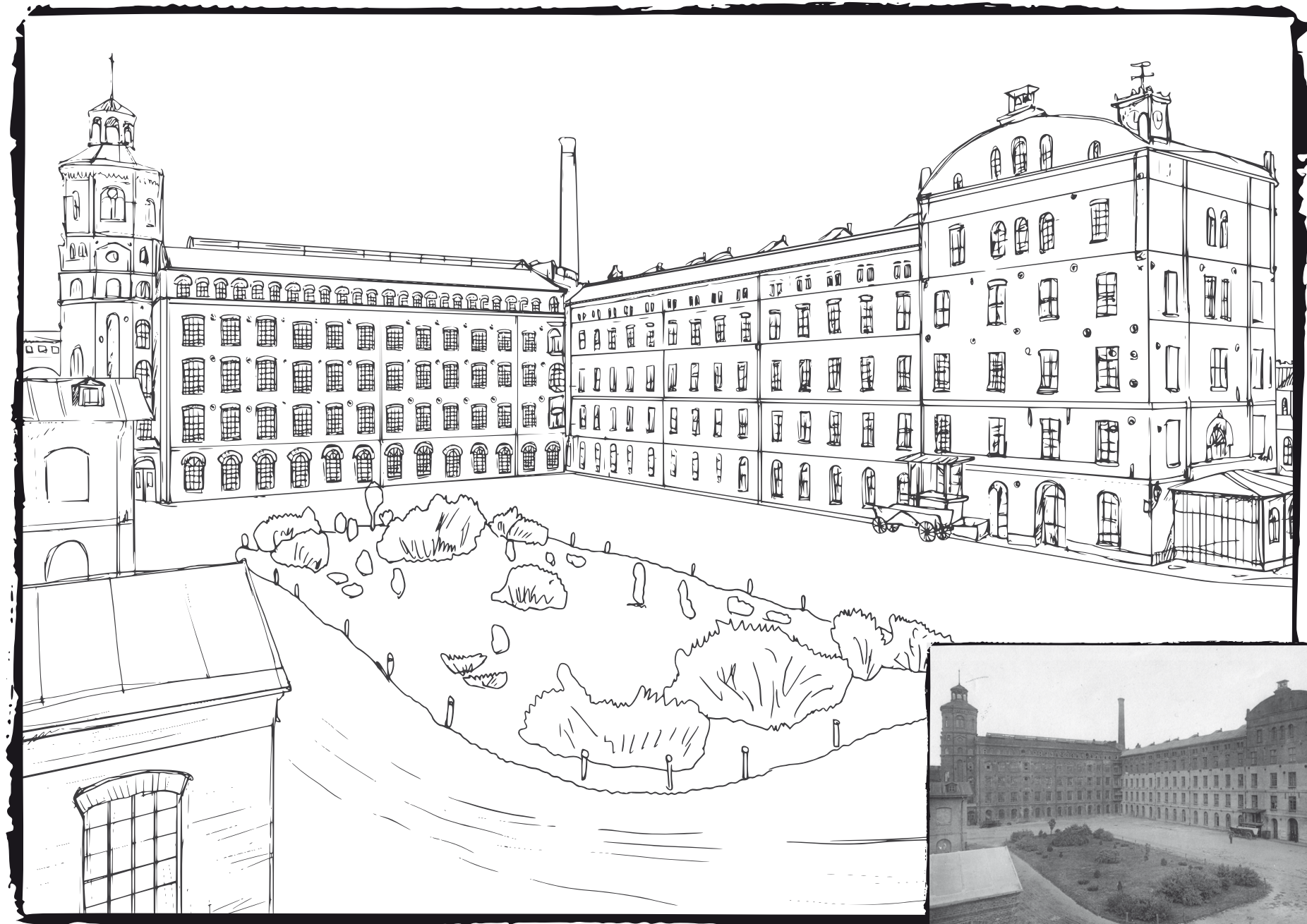

Kantor z 1885 r. pełnił funkcję administracyjną fabryki (początek XX wieku)

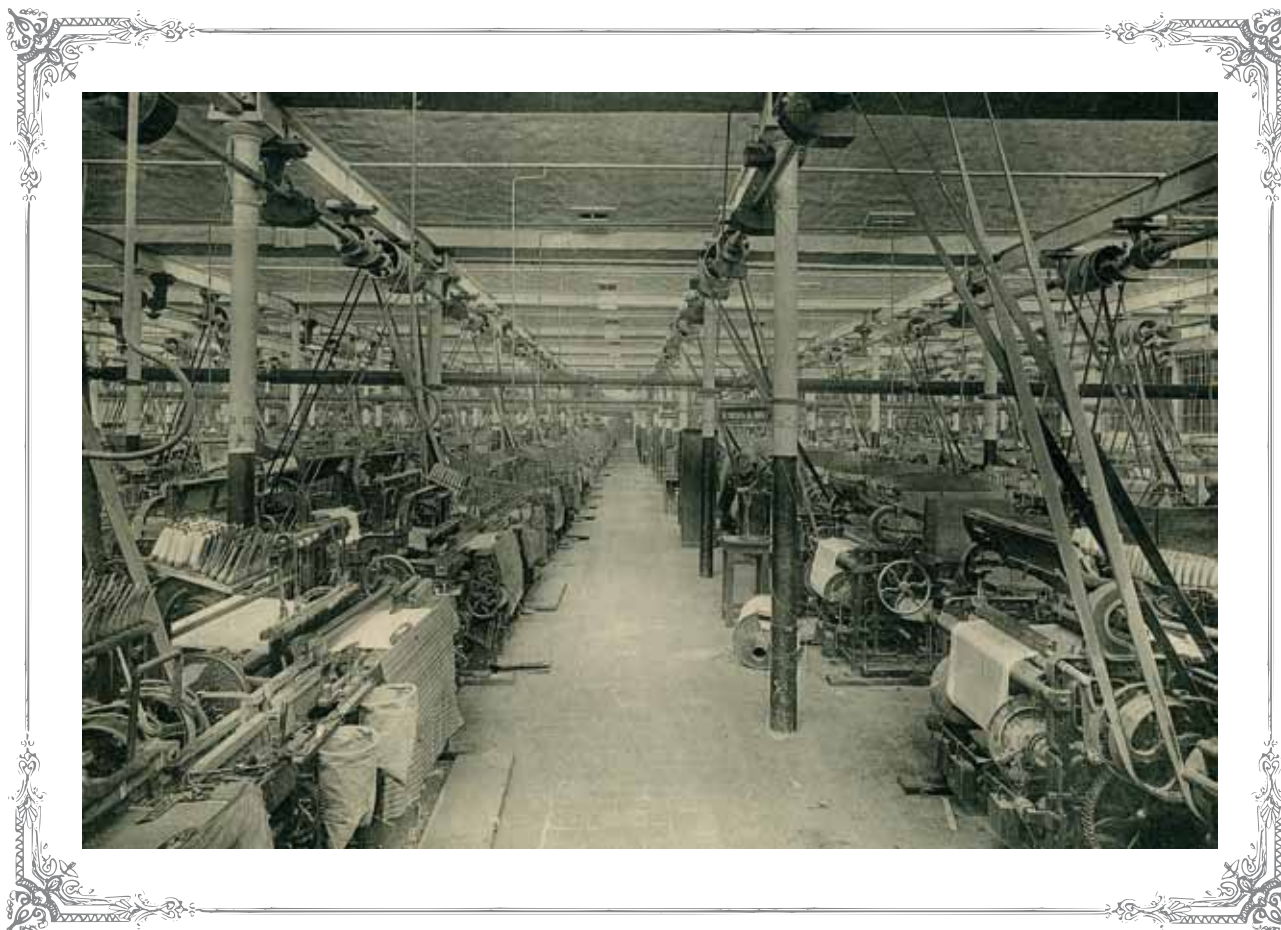

Sala szpularni na oddziale Przędzalni Lnu Zakładów Żyrardowskich (lata 20. XX wieku)

Przędzalnia lnu Zakładów Żyrardowskich (1900 r.)

Widok wewnętrzny oddziału Tkalni Zakładów Żyrardowskich (1895 r.)

Pasaż handlowy „Stara Przędzalnia” (2011 r.)

Nieistniejące już kino „Słońce”, obecnie C.H. Dekada (lata 50. XX wieku)

Nieistniejące już kino „Słońce”, obecnie C.H. Dekada (lata 60. XX wieku)

Spędzanie czasu wolnego nad Stawem św. Jana (lata 70-80. XX wieku)

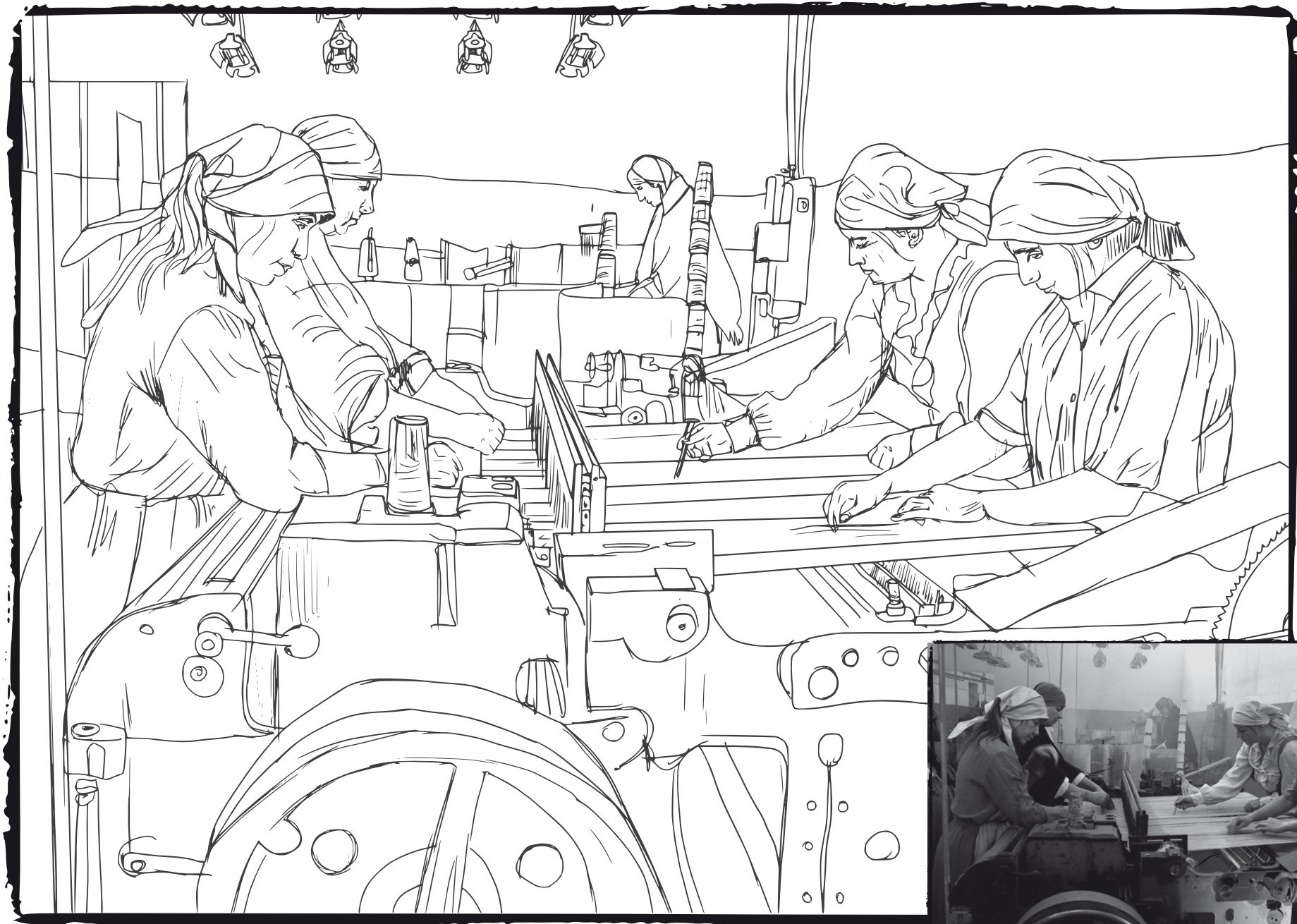

*Zabawy dziecięce na os. Żeromskiego, w głębi widoczny kościół
pw. Wniebowstąpienia Pańskiego (lata 70. XX wieku)*

Pracownicy sali lnianej Zakładów Lniarskich w Żyrardowie (ok. 1905 r.)

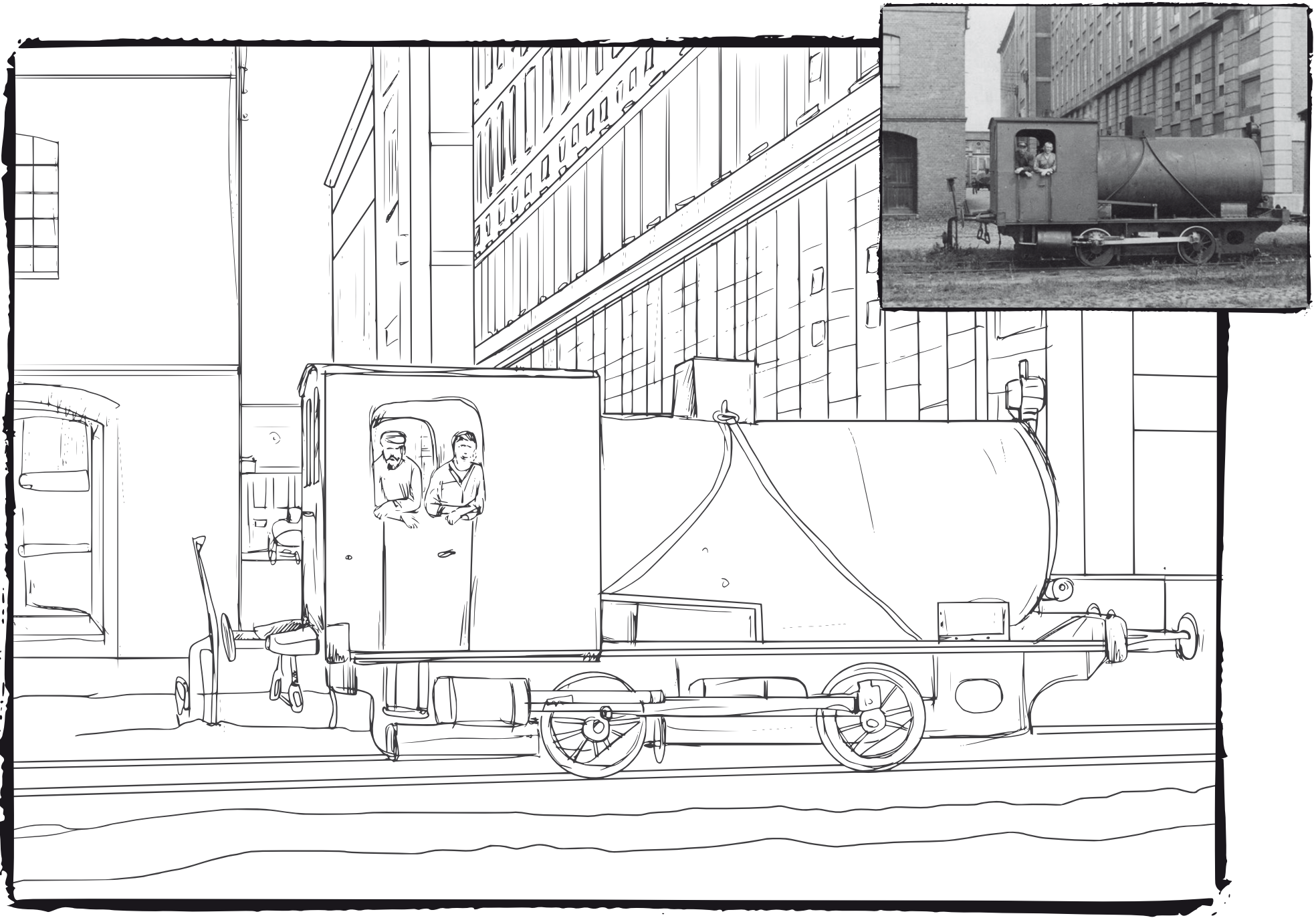

Kadr z filmu Strajk Szpularek – Historia Prawdziwa (2013 r.)

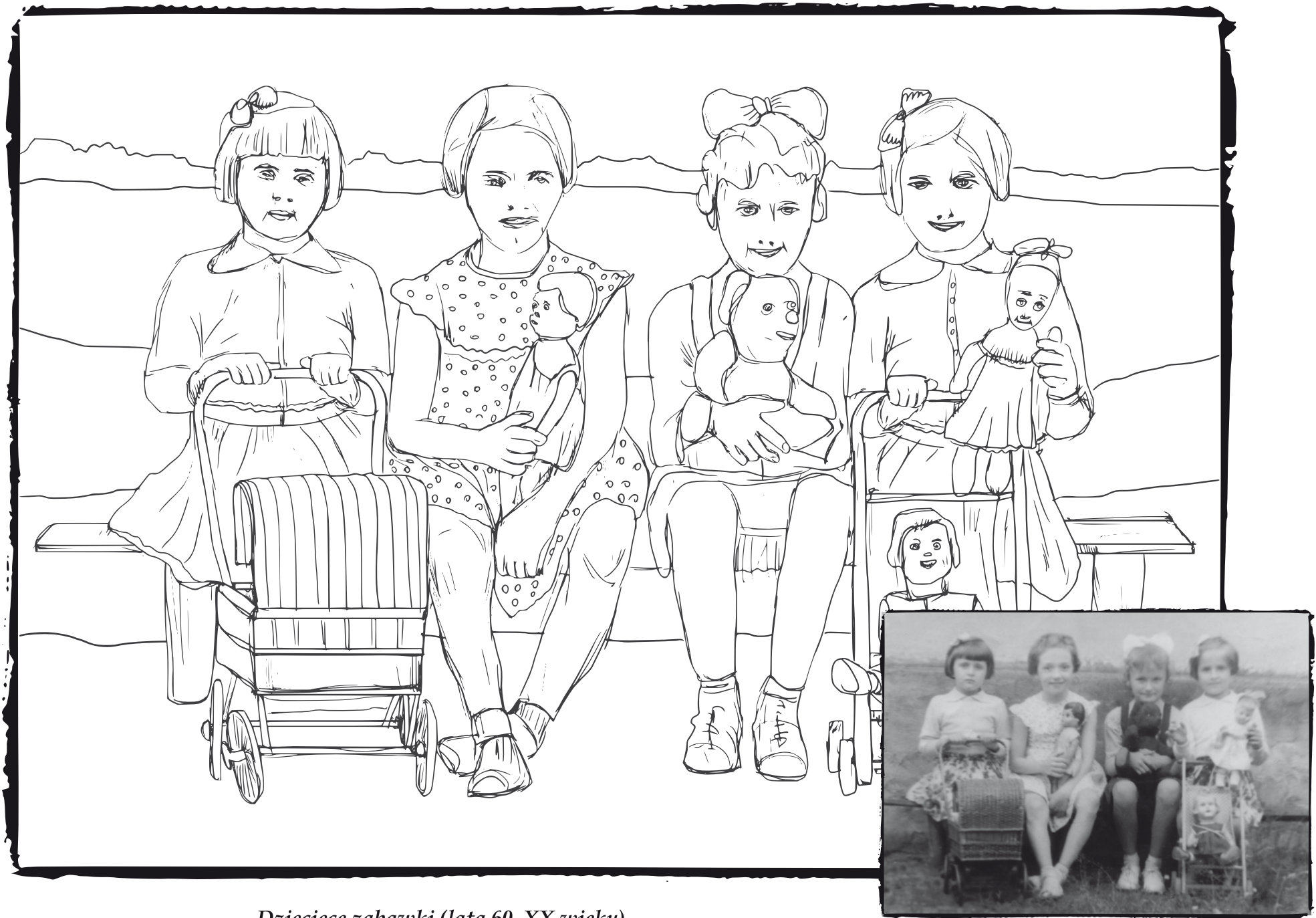
Wieża z wodozbiorem Starej Przędzalni Zakładów Żyrardowskich (ok.1900 r.)

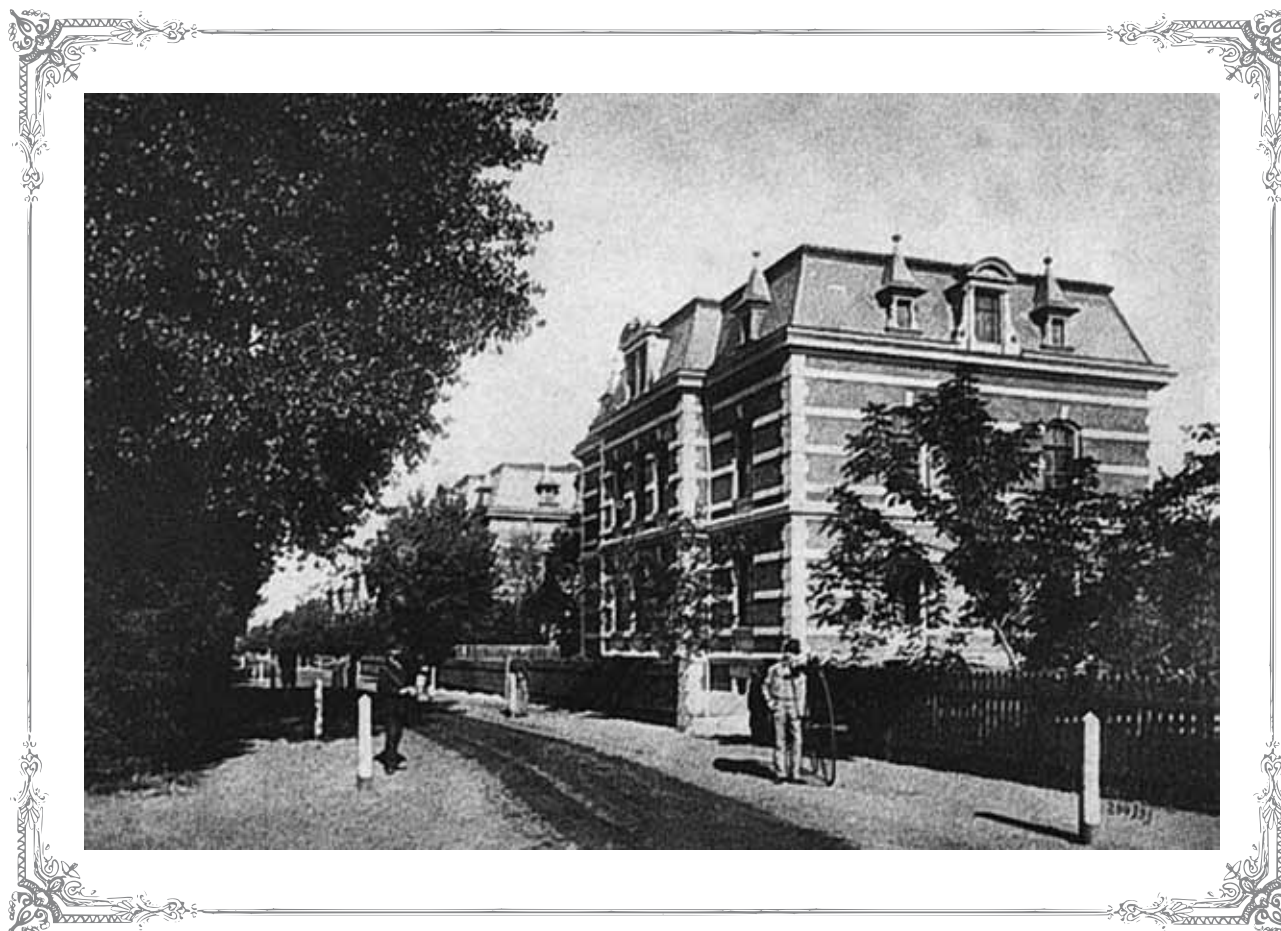
Lokomotywa bezogniowa napędziana wysokociśnieniową parą (lata 30. XX wieku)

Dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 2 w Żyrardowie przy ul. Mostowej (lata 50. XX wieku)

Dziecięce zabawki (lata 60. XX wieku)

Zespół willi dyrektorskich wybudowanych w latach 80. XIX wieku (1895 r.)

Pałac Tyrolski tzw. Straszny Dwór (2016 r.)

Lokalna Organizacja Turystyczna Mazowska Zachodniego
 ul. Limanowskiego 45 lok. 201, 96-300 Żyrardów
 e-mail: biuro@lotmz.org
www.turystycznemazowsze.pl

Projekt został dofinansowany ze środków Programu
 „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich - Mazowsze Lokalnie”

PARTNERZY:

ISBN 978-83-946007-2-3

